

Η εξεγερμένη αξιοπρέπεια
των γυναικών...

...από τα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού
στα βουνά του δυτικού Κουρδιστάν

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

2016

Τσιάπας – Ροζάβα: Εξεγερμένες γυναίκες, μια επανάσταση μέσα στην επανάσταση

«Η ελευθερία των γυναικών σημαίνει ελευθερία του λαού. Οι γυναίκες ήταν, πριν ακόμα και από το προλεταριάτο, το πλέον καταπιεσμένο κομμάτι της κοινωνίας. Όλα τα κοινωνικά κινήματα και όλες οι επαναστάσεις του 20ού αιώνα υπεράσπιζαν το δικαίωμα των γυναικών για ελευθερία και ισότητα, όμως άφηναν τη λύση για μετά την επανάσταση. Για το κουρδικό κίνημα αυτό ήταν ένα μάθημα, αναλύσαμε όλες τις επαναστάσεις και αποφασίσαμε ότι το γυναικείο ζήτημα θα λυθεί μέσα στην επανάσταση και όχι μετά την επανάσταση».

Οι ζαπατίστας και οι Κούρδοι της Ροζάβα κυφορούν μία νέα πολιτική για το φύλο*

Η αντίσταση και η δύναμη ξεφυτρώνουν, όπως το άγριο χορτάρι μέσα από τις ρωγμές, στην Τσιάπας στο Μεξικό και στο διεθνικό Κουρδιστάν, όπου οι εξεγέρσεις των ζαπατίστας και των Κούρδων, αντίστοιχα, έχουν στο κέντρο του αγώνα τους για την οικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου τη δημιουργία νέων σχέσεων μεταξύ των δύο φύλων. Και στις δύο εξεγέρσεις, η συμμετοχή των γυναικών στα ένοπλα αντάρτικα υπήρξε το σημείο εκκίνησης για την οικοδόμηση αυτών των νέων σχέσεων ανάμεσα στα δύο φύλα, σχέσεων βασισμένων στην ισότητα.

Ενώ οι Κούρδοι, στα σύνορα Συρίας-Τουρκίας και στην πόλη του Κομπάνι, πολεμάνε σήμερα για την επιβίωσή τους ενάντια στο ISIS, οι ζαπατίστας εδώ και 20 χρόνια έχουν στραφεί σε έναν μη βίαιο αγώνα. Και στις δύο περιπτώσεις, οι γυναίκες αγωνίζονται μαζί με τους άντρες απέναντι στο συλλογικό τους αφανισμό, υιοθετώντας και υλοποιώντας παράλληλα ριζοσπαστικές αλλαγές στις σχέσεις των δύο φύλων. Δουλεύοντας για περισσότερη ισότητα κάνουν πιο εφικτή και την άμεση δημοκρατία, προϋπόθεση απαραίτητη για την οικοδόμηση της αυτονομίας και της άλλης κοινωνίας.

Και στις δύο εξεγέρσεις, οι γυναίκες πήραν τα όπλα για να πολεμήσουν μαζί με τους άντρες συντρόφους τους, δείχνοντας τόσο θέληση όσο και ικανότητα να πολεμήσουν σαν στρατιώτες. Ωστόσο, ο πρωταρχικός στόχος τους δεν είναι στρατιωτικός. Αντίθετα, το πλέον σημαντικό τους καθήκον είναι η διαμόρφωση νέων υποκειμένων: αντρών και γυναικών με σχέση μεγαλύτερης ισοτιμίας ανάμεσά τους – μια σχέση που την αντιλαμβάνονται ως αντικαπιταλιστική.

«Πάνω απ' όλα, θέλουμε η αγωνιστικότητά μας να δημιουργήσει ένα νέο συλλογικό πρόσωπο, ένα πρόσωπο που να βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τον καπιταλισμό», λέει μια εκπρόσωπος της Κουρδικής Επιτροπής Γυναικών, μιας επιτροπής από γυναίκες για γυναίκες, που ιδρύθηκε από το διεθνικό PKK, το Κουρδικό Εργατικό Κόμμα του οποίου δέσμευση είναι η οικοδόμηση της δημοκρατίας, του σοσιαλισμού, της οικολογίας και του φεμινισμού.

Οι ζαπατίστας, ομοίως, είναι στρατευμένοι στην επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων. Ένα από τα πρώτα πράγματα που προέκυψαν από την ένοπλη εξέγερσή τους ήταν ο Επαναστατικός Νόμος των Γυναικών. Ο νόμος αυτός διατύπωνε 10 νέους κανόνες δίνοντας στις γυναίκες πρωτοφανή εξουσία αποφάσεων για τη ζωή τους, περικλείοντας την ελευθερία επιλογής για το εάν και με ποιον θα παντρευτούν, το δικαίωμα να υπηρετούν στα συμβούλια διακυβέρνησης και το δικαίωμα να φέρουν όπλα ως μαχήτριες του EZLN, του Ζαπατιστικού Στρατού Εθνικής Απελευθέρωσης.

Οι γυναίκες ζαπατίστας πέτυχαν επίσης να ψηφιστεί ως νόμος η απαγόρευση ναρκωτικών και αλκοόλ, έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν μία από τις κύριες αιτίες της ενδοοικογενειακής βίας. Μετά την κατάπαυση πυρός, μόλις δώδεκα μέρες μετά την εξέγερση, πολλές γυναίκες-στρατιώτες ακολούθησαν μη στρατιωτική πολιτική ζωή, αναλαμβάνοντας θέσεις στη διακυβέρνηση, την παιδεία, τη διοίκηση και στα όργανα λήψης αποφάσεων. Τα τελευταία 21 χρόνια, τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες βρίσκονται σε μια διαδικασία αποδόμησης των παλιών προτύπων σχετικά με το φύλο, μαθαίνοντας από την αρχή πώς να συνυπάρχουν και να σχετίζονται μεταξύ τους και να μοιράζονται τόσο οικιακά όσο και δημόσια καθήκοντα. Αν και το χτίσιμο της ισότητας των δυο φύλων βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη, αυτές οι νέες σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών συγκροτούν ένα θεμελιώδες συστατικό της ίδιας της οικοδόμησης της αυτονομίας των ζαπατίστας.

Οι ριζοσπαστικές αυτές αλλαγές στις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων συμβαίνουν μέσα σε πλαίσια σκληρής βίας και πολέμου υψηλής και χαμηλής έντασης. Στο Κομπάνι, κοντά στα Τουρκικά σύνορα, οι Κούρδοι αντιστέκονται ηρωικά στις καταστροφές του ISIS από τη μια, και τις ρατσιστικές και κατασταλτικές μεθοδεύσεις του τουρκικού κράτους από την άλλη. Στην Τσιάπας, οι ζαπατίστας χτίζουν την αυτονομία τους μέσα σε συνεχή πόλεμο χαμηλής έντασης και στην εντεινόμενη βία ενός ναρκο-κράτους που κυριαρχεί σε μεγάλο μέρος της χώρας και όπου είναι δύσκολο να διαφοροποιήσεις την κυβέρνηση από τους εμπόρους ναρκωτικών.

Στην πολιτεία του Γκερέρο –μια νοτιοδυτική πολιτεία του Μεξικού γνωστή για τις πλούσιες φυσικές πηγές της, το εντατικό εμπόριο ναρκωτικών, αλλά και για τα κινήματα αντίστασης και τις κοινοτικές, από τα κάτω οργανωμένες, πολιτικές– οι γυναίκες επίσης συμμετέχουν στις ένοπλες περιπόλους της κοινοτικής αστυνομίας. Αυτές οι κοινοτικές, οργανωμένες από τους ίδιους τους κατοίκους, αστυνομίες έχουν δημιουργηθεί για να καλύψουν το κενό που αφήνει η διεφθαρμένη –και μισθοδοτούμενη από τους ναρκέμπορους– κρατική αστυνομία. Άντρες και γυναίκες αγωνίζονται μαζί σε πολλά διαφορετικά μέτωπα.

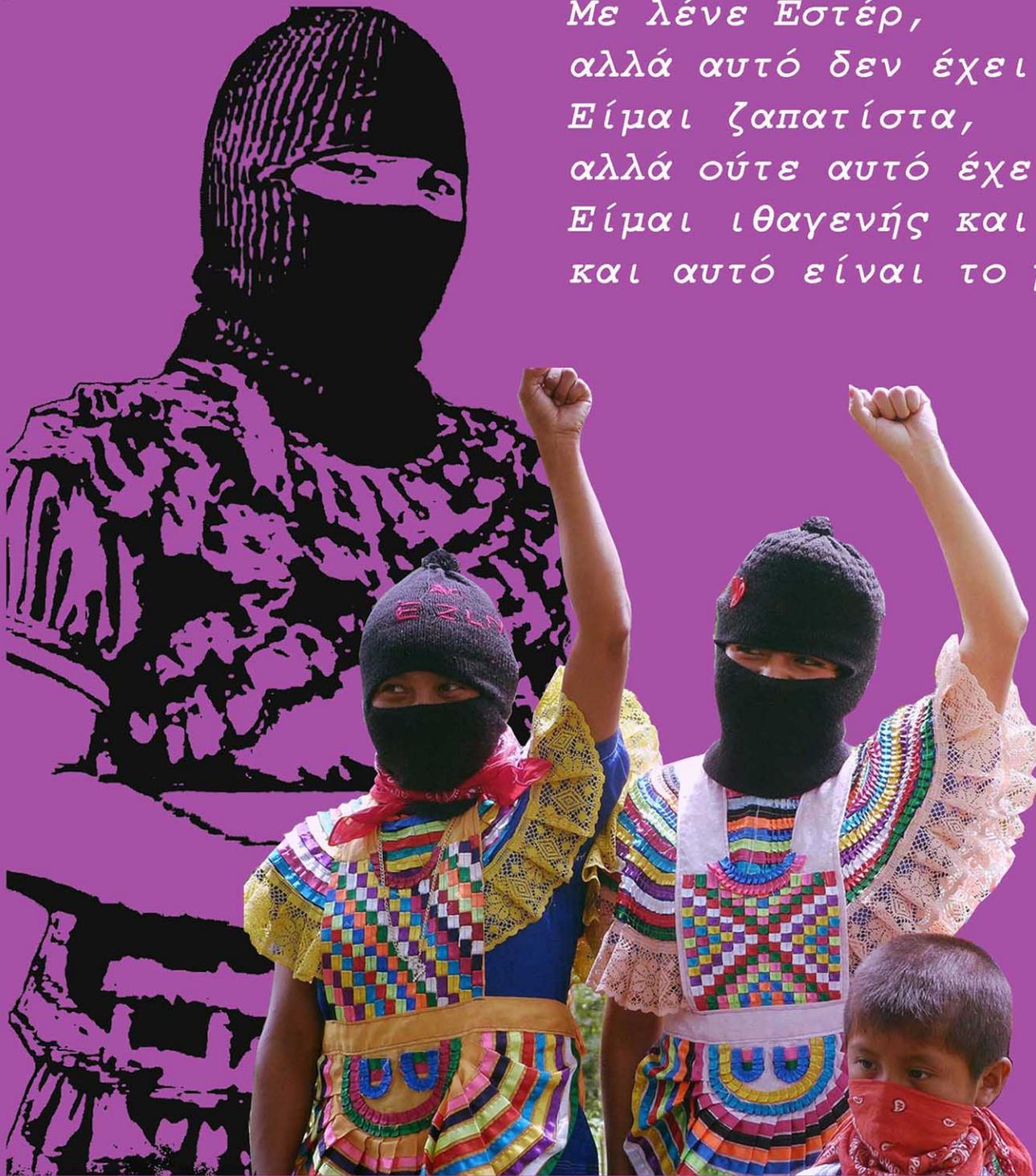
Πολλά κομμάτια της 30ετούς κουρδικής αντίστασης θεωρούν κρίσιμο στοιχείο του πολιτικού τους αγώνα τη σφυρηλάτηση εξισωτικών σχέσεων ανάμεσα στους άντρες και τις γυναίκες. Με τους Κούρδους διάσπαρτους σε Τουρκία, Συρία και Ιράκ, το Κουρδιστάν, ως γεωπολιτική οντότητα, θα μπορούσε να εξαπλωθεί διεθνικά ως αυτό που ονομάζεται «Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός» και που υπερβαίνει τα σύνορα των εθνών–κρατών. Αυτό μέχρι στιγμής είναι ένας στόχος και όχι μια πλήρως αναπτυγμένη πραγματικότητα (Σ.τ.μ: ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός, ως όραμα, υλοποιείται κυρίως στα τρία αυτόνομα κουρδικά καντόνια της Ροζάβα, στη Βόρεια Συρία, όπου πολυεθνοτικές κοινωνίες, την ώρα που αποτελούν τον κύριο προμαχώνα ενάντια στο ISIS, επινοούν όρους συνύπαρξης και δομές αυτονομίας –οργανωμένες από τα κάτω– σε κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής), ούτε αγκαλιάζεται από όλους τους Κούρδους. Αυτό το όραμα απορρέει κυρίως από τα γραπτά του ηγέτη του Κουρδικού Εργατικού Κόμματος (PKK) Αμπντουλάχ Οτσαλάν, που βρίσκεται φυλακισμένος στην Τουρκία από το 1999. Ο «Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός» του οραματίζεται την οικοδόμηση ενός νέου συστήματος που θα βασίζεται στη δίκαιη κατανομή των πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος και που επιδιώκει τη δημιουργία μιας κοινωνίας χωρίς σεξισμό, μιας κοινωνίας που θα αντικαταστήσει τις παραδοσιακές πατριαρχικές κοινωνίες, τις θρησκευτικές νοοτροπίες και την καπιταλιστική εμπορευματοποίηση της γυναίκας. Το κουρδικό κίνημα της αυτονομίας έχει υλοποιήσει ένα τεράστιο κοινωνικό και εκπαιδευτικό έργο για να πολεμήσει τις πατριαρχικές νοοτροπίες που έχουν χαραχθεί στις γυναίκες ως μορφές υποταγής και στους άντρες ως μορφές κυριαρχίας.

Η ζαπατιστική και η κουρδική αντίσταση αποτελούν πλέον ένα ριζοσπαστικό παράδειγμα για το πώς μπορούν να αλλάξουν τα πάντα. Σε ένα από τα αυτόνομα διοικητικά κέντρα των ζαπατίστας, στο Καρακόλ του Οβεντίκ υπάρχει το «Γραφείο Γυναικών για την Αξιοπρέπεια» όπου οι γυναίκες συγκεντρώνονται και συζητάνε τις επιτυχίες και αποτυχίες του Επαναστατικού Νόμου των Γυναικών. Με παρόμοιο τρόπο, η Επιτροπή Γυναικών του PKK μελετά τη γυναικεία ιστορία με στόχο την κατανόηση της κατασκευής των ιεραρχιών και των εθνών–κρατών που ισοπεδώνουν τη δύναμη των γυναικών στην κοινωνία. Και στις δύο περιπτώσεις, τόσο στην Τσιάπας όσο και στη Ροζάβα, οι κοινότητες αντίστασης προέρχονται από κοινωνίες με ισχυρές πατριαρχικές δομές. Ωστόσο σε μικρό χρονικό διάστημα έχουν καταφέρει εξαιρετικές επιτυχίες. Έχει αυξηθεί αλματωδώς η συμμετοχή των γυναικών στα συμβούλια διακυβέρνησης και στις γραμμές των απελευθερωτικών στρατών, στην εκπαίδευση, στην οργάνωση δομών υγείας, στο σχεδιασμό της παραγωγής. Αλλά η πραγματική επανάσταση φαίνεται στο οικιακό περιβάλλον, όπου η φροντίδα των παιδιών, της υγείας και του σπιτιού είναι εργασίες καταμερισμένες μεταξύ ανδρών και γυναικών. Και οι Κούρδοι και οι ζαπατίστας προσφέρουν ένα ζωντανό παράδειγμα όχι μόνο του τι είναι δυνατό, αλλά του τι ήδη είναι υπαρκτό και μεγαλώνει.

Δουλεύοντας στην κατεύθυνση αυτού που οι ζαπατίστας θα αποκαλούσαν «άλλον τρόπο» δημιουργίας σχέσεων, γυναίκες και άντρες μοιράζονται χώρο στον πόλεμο αλλά και στο σπίτι, στο χωράφι, στην δουλειά – μαθαίνοντας μαζί με τον άλλον και από τον άλλο είτε στο πεδίο της μάχης είτε στην κουζίνα του σπιτιού. Είναι σε αυτές τις καθημερινές πρακτικές οικοδόμησης της αυτονομίας που αρχίζουμε να ανακαλύπτουμε τις δυνατότητες ενός άλλου τρόπου ζωής, άλλων τρόπων γνώσης, συνύπαρξης και σχέσεων μεταξύ μας, τρόπων που μπορούν να δημιουργήσουν και να θρέψουν καλύτερες μορφές ζωής.. Το να χτίσεις πιο εξισωτικές σχέσεις σημαίνει μια καθημερινή πρακτική καλύτερων, ευγενέστερων τρόπων στις σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αυτό είναι που πρέπει να διδαχτούμε όλοι εμείς. Να το διδαχτούμε και να το βάλουμε σε πράξη στους δικούς μας χώρους, με τους δικούς μας ανθρώπους, όχι μόνο με τα όπλα στο χέρι αλλά και ώμο με ώμο, αγκαλιάζοντας ο ένας τον άλλο.

*Το κείμενο είναι της Charlotte Maria Sáenz από το Other Worlds: http://www.huffingtonpost.com/beverly-bell/women-up-in-arms-zapatist_b_6891494.html

Με λένε Εστέρ,
αλλά αυτό δεν έχει σημασία τώρα.
Είμαι ζαπατίστα,
αλλά ούτε αυτό έχει σημασία αυτή τη στιγμή.
Είμαι ιθαγενής και γυναίκα,
και αυτό είναι το μόνο που έχει σημασία τώρα...

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	1	2	3	4	5	6

Δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική επανάσταση και ελεύθερη κοινωνία χωρίς την ταυτόχρονη απελευθέρωση των γυναικών.

Σιγά σιγά χάσαμε τον φόβο
και τη ντροπή, γιατί πια
καταλαβαίνουμε ότι έχουμε
το δικαίωμα να συμμετέχουμε
σε όλο το φάσμα των εργασιών.
Έπειτα συνειδητοποιήσαμε ότι
μια επανάσταση δε γίνεται
μόνο από τους άνδρες,
αλλά πρέπει να γίνεται
από τους άνδρες και
τις γυναίκες μαζί...

ΜΑΡΤΙΟΣ

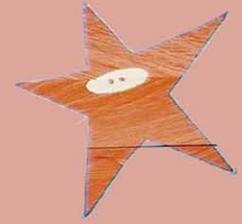

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

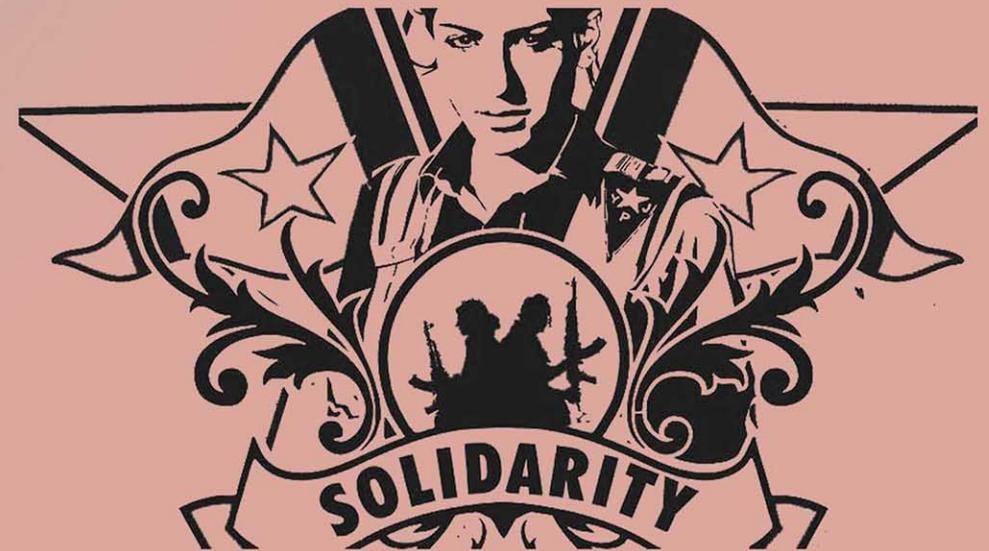

Ο αγώνας των γυναικών
στη Ροτζάβα είναι ο αγώνας
του κουρδικού λαού.
Έχουμε σπάσει τις αλυσίδες μας,
έχουμε λύσει τα δεσμά μας...

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

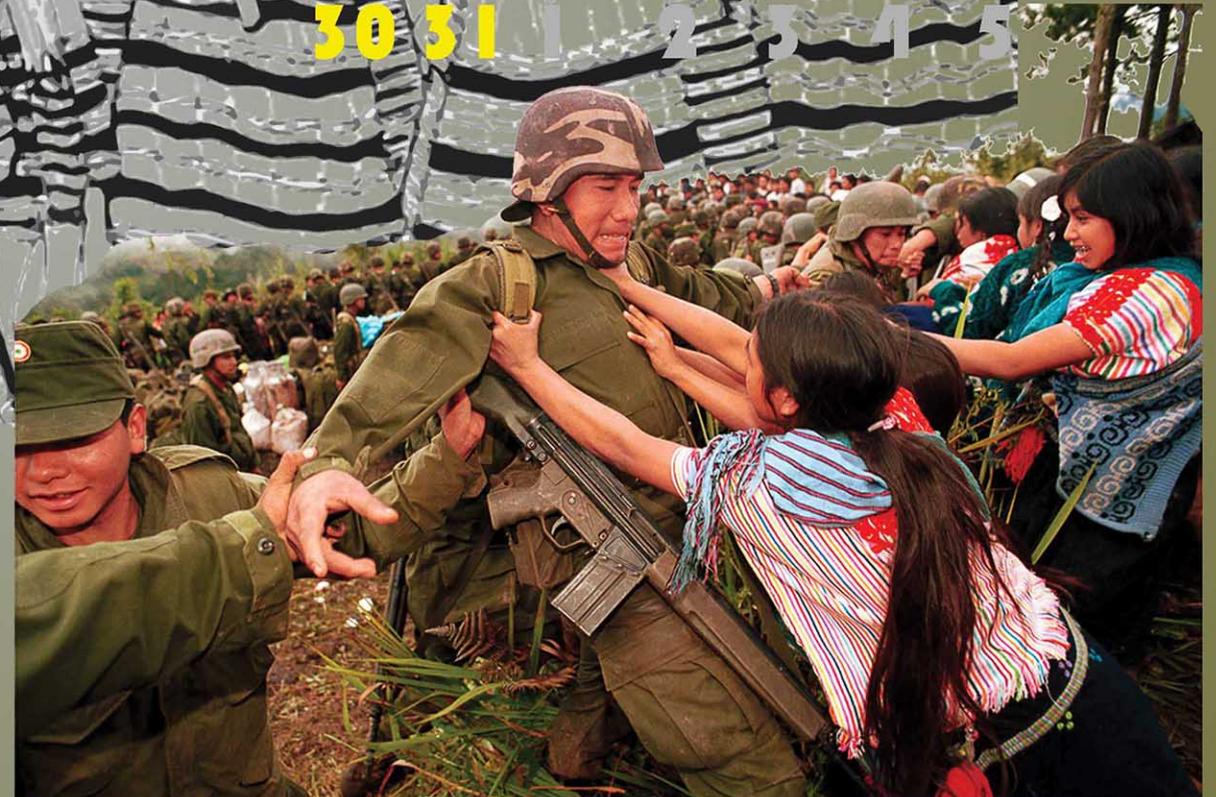

ΜΑΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
25	26	27	28	29	30	Ι
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Απαιτούμε από όλους τους άνδρες του κόσμου να μας σέβονται, γιατί ένα Μεξικό χωρίς γυναίκες δεν θα ήταν Μεξικό. Ούτε ένας κόσμος χωρίς γυναίκες θα ήταν κόσμος.

Δε στοχεύουμε μόνο στην απελευθέρωση των Κουρδισών.
Είμαστε ένα κίνημα που αγωνίζεται για την ελευθερία όλων των γυναικών.
Αυτό είναι το αντικείμενο των προσπαθειών και των επιδιώξεών μας.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

Δεκάδες, εκατοντάδες, χιλιάδες, εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο μάς υπενθυμίζουν ότι χρειάζεται να κάνουμε πολλά ακόμα, ότι χρειάζεται πολύς αγώνας ακόμα, γιατί αυτό που ονομάζουμε αξιοπρέπεια είναι κάτι μεταδοτικό και οι γυναίκες είναι πιο επιρρεπείς να κολλήσουν αυτή την τόσο... ενοχλητική ασθένεια.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

**MUJERES
ZAPATISTAS**

Όταν οι γυναίκες αναπτύσσουν δημοκρατικά και συνειδητά τη δύναμη και τη θέλησή τους, γίνονται μία από τις δυνάμεις που μπορούν να μεταμορφώσουν πάρα πολλά πράγματα και να φέρουν την αλλαγή.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Δ Τ Τ Π Π Σ Κ

1 2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31 1 2 3 4

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Είναι ένας κοινός αγώνας
αυτό που κάνουμε, άνδρες
και γυναίκες, δεν είναι
ένας αγώνας μόνο των γυναικών
ή μόνο των ανδρών.
Όταν μιλάμε για επανάσταση,
προχωράμε μαζί άνδρες και
γυναίκες, γιατί έτσι γίνεται
ο αγώνας.

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

Με την οργάνωση συνειδητοποιήσαμε
την ουσιαστική μας δύναμη.
Είμαστε πολύ περήφανες που έχουμε
μοιραστεί αυτό τον αγώνα.
Αυτή είναι μια επανάσταση
των γυναικών!
Πρέπει να το πούμε αυτό
σε όλο τον κόσμο.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4

Η ελπίδα μας είναι ότι κάποια μέρα η κατάσταση θα αλλάξει, ότι οι γυναίκες θα αντιμετωπίζονται με σεβασμό, δικαιοσύνη και δημοκρατία.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

Δεν μπορείς να αποκαλύψεις μια σοβαρή αλλαγή και μεταμόρφωση της θέλησης μέσα στην κοινωνία αν δεν έχει ξεπεραστεί ο σεξισμός στις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών. Αργά ή γρήγορα θα πρέπει να αντιμετωπίσεις αυτή την πραγματικότητα. Για να την ξεπεράσουμε χρειαζόμαστε νέες προοπτικές, νέες τακτικές αγώνα, έναν τρόπο να οικοδομούμε σχυρές συνειδήσεις και μορφές οργάνωσης.

Το ημερολόγιο εκδίδουν η ομάδα Αλάνα,
ο Συνεταιρισμός Αλληλέγγυας Οικονομίας Συν.αλλ.οις,
η κολεκτίβα εργασίας Το Παγκάκι και
το συνεταιριστικό παντοπωλείο/καφέ Lacandona.
Τα έσοδα από την πώληση του ημερολογίου
θα διατεθούν σε ζαπατίστικους γυναικείους
συνεταιρισμούς.

αλάνα

Συν.Αλλ.Οις

Καπεταίου
Το παγκάκι

Lacandona